

Юшкевич Ю. С. Особливості модернізації системи вищої освіти в контексті переходу до «студентоцентричної» моделі навчального процесу // Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку». – Одеса: ОНЕУ, 2018. – С. 37-39.

Юшкевич Ю С.

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО «СТУДЕНТОЦЕНТРИЧНОЇ» МОДЕЛІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

У контексті посилення процесу глобалізації, що призвів до трансформаційних змін всіх сфер життя українського суспільства та актуалізації проблеми збільшення конкурентоздатності вищих навчальних закладів України, модернізація системи вищої освіти нашої держави стає нагальною необхідністю.

Оптимальним шляхом модернізації сучасної української системи вищої освіти є реалізація «студентоцентричної моделі навчання» концептуальною основою якої виступають наступні чотири принципи.

Основоположним принципом інтегрованої системи навчання, що орієнована на студента, виступає персоналізація. Слід зазначити, що система навчання, в межах якої першочерговим завданням виступає якісна підготовка кожної окремої особистості, а не підтримка навчального процесу в цілому, вимагає перенесення уваги з викладача та уніфікованих програм і стандартів на особистість кожного студента, тобто індивідуального підходу. При конструюванні навчального процесу слід враховувати те, що студенти на початку свого навчання мають різний рівень базових знань, специфічні інтелектуальні здібності та психологічні особливості, неоднакові цілі та інтереси тощо. Тому, необхідно мати певний комплекс альтернативних варіантів реалізації процесу навчання у якому буде все враховано.

Не менше значення при реалізації «студентоцентричної моделі навчання» має компетентнісний підхід. В контексті інтеграції України до європейського

освітнього простору доречним є звернення до п'яти блоків ключових компетентностей, прийнятих Радою Європи, носіями яких повинні бути представники сучасного європейського суспільства. По-перше, це політичні та соціальні компетентності – здатність нести відповідальність, вирішувати конфлікти ненасильницьким шляхом та брати участь у групових рішеннях, керуванні та вдосконаленні демократичних інститутів. До другого блоку відносяться міжкультурні компетентності, що обумовлені необхідністю співіснування у мультикультурному суспільстві – здатність до толерантного і шанобливого ставлення до представників інших культур, мов та віросповідань. Третім блоком виокремлено комунікативні компетентності – здатність до майстерного усного та письмового спілкування як рідною мовою, так і декількома іноземними. До четвертого блоку відносяться компетентності пов'язані з появою інформаційного суспільства – з одного боку, це здатність до майстерного застосування цих технологій, а з іншого, наявність критичного підходу до інформації, що розповсюджується засобами масової комунікації та рекламодавцями. Остання але найбільш важлива група компетентностей пов'язана з формуванням здатності до навчання впродовж усього життя як в професійному так і в соціальному сенсі [1, с. 16].

Окрім вище перелічених ключових компетентностей, формування яких є пріоритетним завданням будь-якого навчального процесу, під час навчання студент набуває і інших здібностей, що пов'язані з подальшою професійною діяльністю. Неодмінною умовою здійснення ефективного навчання є наявність внутрішньої вмотивованості учасників навчального процесу. Саме розуміння результативності навчального процесу, що формується у наслідок інформованості студентів щодо компетентностей носіями яких вони стануть наприкінці навчання є запорукою активного та відповідального виконання своїх обов'язків учасниками цього процесу. Крім того, однією з прогресивних детермінант може бути кардинальна модернізація системи оцінювання студентів у напрямку вільного пересування за рівнями підготовки. Ця система передбачає усунення обмеження студентів виходячи з вікових чи часових

критеріїв – студент повинен просуватися уперед та допускатись до наступного рівня навчання коли він оволодів контентом, а не відпрацював заздалегідь визначену кількість годин.

Наступний принцип студентоцентричної моделі навчання, що реалізує гасло «навчання в будь який час в будь якому місці», обумовлює необхідність усунення не тільки часових але й просторових меж. Орієнтована на всебічний прогресивний розвиток кожного студента система, і в цьому контексті, повинна бути максимально варіативною. Виходячи з інтелектуальних та психологічних особливостей студентів – швидкості опрацювання матеріалу, схильності до самостійного або групового навчання тощо – виникає необхідність виходу в процесі навчання як студентів, так і викладачів, за межі традиційного навчального дня та навчального закладу. Це обумовлює нагальність застосування інформаційних технологій, що надають студентам можливість опрацювання матеріалу за межами навчального закладу та одночасно полегшують комунікацію між студентом та викладачем, який у випадку виконання завдань на віддаленні виконує роль викладача-тьютора, що спрямовує та контролює процес навчання.

Конститутивну роль у процесі успішної реалізації «студентоцентричної моделі навчання» грає готовність студента взяти на себе відповідальність за власне навчання та бути активним учасником навчального процесу. Алгоритм реалізації цього принципу передбачає самостійну постановку найближчих завдань студентом для досягнення загальної мети навчання та їх корегування після аналізу власного рівня опанування навчального матеріалу на кожному з подальших етапів. Таким чином, студент бере на себе все більшу відповідальність за своє навчання, використовуючи стратегії саморефлексії та саморегуляції, що допомагають йому на шляху до власного успіху [2, с. 8-9].

Список використаних джерел:

1. Key Competencies for Europe. Report of the Symposium (Berne, Switzerland, March 27-30, 1996). A Secondary Education for Europe Project. – Strasbourg, 1997. – 72 с.
2. Glowa L. Student-centered learning: functional requirements for integrated systems to optimize learning / L. Glowa, J. Goodell. – Vienna: International association for K-12 online learning (iNACOL), 2016. – 125 p.